

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Marka Bedřicha, soudce Mgr. Marka Zimy a soudkyně JUDr. Jitky Hroudové ve věci

žalobkyně: **H. V.**
bytem X

proti
žalované: **Česká advokátní komora**
sídlem Národní třída 118/16, 110 01 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí předsedy žalované ze dne 26. 1. 2023, čj. 10.01-000600/22-007

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalované se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

- 1. Žalobkyně se domáhá zrušení shora uvedeného rozhodnutí, kterým žalovaná podle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, rozhodla, že žalobkyni neurčuje advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby.
- 2. Žalobkyně jednak v řízení o určení advokáta nedoložila potvrzením jména dvou konkrétních advokátů, kteří jí odmítli poskytnout požadovanou právní službu, čímž neosvědčila nemožnost zajištění si právní služby způsobem stanoveným v § 18 odst. 2 ve

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

spojení s § 18c odst. 3 zákona o advokacii, jednak se v jejím případě jedná o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva ve smyslu § 18c odst. 5 zákona o advokacii.

II. Obsah správního spisu

3. Žalobkyně požádala dne 4. 11. 2022 o určení advokáta k poskytnutí právní služby spočívající v zastoupení u Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“). Ve formuláři uvedla, že žádá o poskytnutí služby advokáta v řízení před ESLP. V kolonce popis věci uvedla: „ve věci usnesení IV. ÚS 1800/22 (...), u exekuce bylo několikrát porušeno Ústavou ČR, nadto Evropskou unií garantované právo na spravedlivý proces“. Dále ve formuláři uvedla jména dvou advokátů, kteří jí odmítli poskytnout právní službu.
4. Žalovaná ji dne 16. 11. 2022 vyzvala k doplnění žádosti, jelikož z ní nebylo zřejmé, jakou právní službu a v jakém rozsahu by měl žalovanou určený advokát poskytnout.
5. V doplnění žádosti dne 22. 11. 2023 žalobkyně uvedla, že žádá o zastoupení „pokročí-li řízení o stížnosti, kterou k ESLP sama podá, do stadia, v němž je zastoupení advokátem nezbytné“. Žalobkyně chtěla před ESLP brojit proti usnesení Ústavního soudu ze dne 2. 11. 2022, sp. zn. IV. ÚS 1800/22, kterým byla její ústavní stížnost odmítnuta z důvodu neodstranění vad. Ačkoli byl žalobkyni určen advokát rozhodnutím žalované ze dne 5. 10. 2022, čj. 10.01-000448/22-007, neprokázala toto zastoupení v jí určené lhůtě, proto Ústavní soud stížnost odmítl.
6. Napadeným rozhodnutím žalovaná rozhodla, že se advokát dle § 18c zákona o advokacii neurčuje. V odůvodnění uvedla, že žalobkyně neprokázala podmínku stanovenou v odst. 3, totiž, že jí alespoň dva advokáti odmítli poskytnout právní službu a dále uvedla, že jde o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva (§ 18c odst. 5 zákona o advokacii).

III. Žalobní argumentace

7. Žalobkyně navrhuje napadené rozhodnutí zrušit a změnit, jelikož ho považuje za nicotné a nezákonné. Tvrdí, že zákon o advokacii ani žádný jiný předpis nestanovuje advokátovi povinnost, aby žadateli o určení bezplatné právní služby vystavil potvrzení o odmítnutí bezplatného právního zastoupení, a proto nemohla prokázat, že jí dva advokáti odmítli poskytnout právní službu.
8. Žalobkyně jako zvláště zranitelná osoba zcela splnila podmínky podle § 18 odst. 2 ve spojení s § 18c odst. 5 zákona o advokacii. Nemůže být k její tíži, že nesplnila podmínku v § 18c odst. 3 zákona o advokacii, aby prokázala nemožnost zajištění si právní služby způsobem stanoveným v zákoně.
9. Žalovanou určený advokát rozhodnutím ze dne 5. 10. 2022, čj. 10.01-000448/22-007, ani po opakovaných a urgentních žádostech žalobkyni nesdělil informace. Z důvodu jeho vysoce nekvalifikovaného zastoupení byla ústavní stížnost žalobkyně odmítnuta.
10. Žalovanou přidělený zástupce tak jednal v rozporu s etickým kodexem advokáta i dobrými mravy. Byl povinen informovat o právním zastoupení bezodkladně Ústavní soud a požádat o prodloužení lhůty k odstranění vad ústavní stížnosti. Nese tak společně s žalovanou odpovědnost za to, že žalobkyni byla způsobena finanční újma v rámci nezákonné a protiústavní exekuce a rovněž byla žalobkyni způsobena nemajetková újma spočívající v nemožnosti obrany porušení jejího práva na spravedlivý proces, protože nemohla vyčerpat všechny dostupné právní prostředky nápravy.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

IV. Vyjádření žalované

11. Žalovaná ve svém vyjádření navrhla žalobu odmítnout pro neodstranitelný nedostatek podmínky řízení, případně ji jako nedůvodnou zamítnout.
12. Napadené rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno dne 30. 1. 2023, přičemž blanketní žaloba byla podána dne 30. 3. 2023. Lhůta pro podání žaloby činí dva měsíce, přičemž platí, že rozšířit žalobu o (další) žalobní body lze pouze ve lhůtě k podání žaloby. Žalobkyně uvedla žalobní bod až 21. 7. 2022, proto by měla být žaloba odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).
13. Žalobkyně se mýlí, pokud tvrdí, že jí zákon o advokacii neukládá prokázat tvrzení o tom, že se obrátila alespoň na dva advokáty. Povinnost tvrzení je spojena s povinností důkazní, přičemž je pouze na žalobkyni, aby zvolila způsob prokázání svého tvrzení o odmítnutí poskytované služby.
14. Předmětem tohoto řízení nemůže být zjišťování toho, jak se vztah mezi žadatelkou a určeným advokátem vyvíjel. Je třeba odmítnout, že by za odmítnutí ústavní stížnosti nesla odpovědnost žalovaná. Za újmu, kterou způsobí v souvislosti s výkonem advokacie advokát klientovi, odpovídá advokát, tato otázka však není předmětem tohoto řízení.
15. Důsledek žalobkynina pochybení, podání ústavní stížnosti bez právního zastoupení a následně v zastoupení neodstranění nedostatku zastoupení, spočívající v nevyčerpání všech dostupných právních prostředků ochrany, vedl žalovanou k závěru, že se v případě řízení před ESLP jedná o zjevnou bezdůvodnost uplatňování jejího práva, a proto rozhodl o neurčení advokáta.

V. Replika žalobkyně

16. Žalobkyně zaslala k vyjádření žalované repliku. V ní zopakovala svoji argumentaci a ohradila se proti vyjádření žalované, která uvedla, že žalobkyně nařiká proti usnesení Nejvyššího soudu. Žalobkyně takové vyjádření považuje za nevhodné, neboť rozhodně nenařiká.
17. Žalobkyně má za to, že žalovaná nedostala svým povinností poskytnout žalobkyni právní pomoc. Žalobkyně v žádosti uvedla všechny podstatné náležitosti a uvedla, o jakou právní službu a v jaké věci žádá. Žalovaná řízení bezúčelně protahovala a dělala vše pro to, aby se žalobkyni nedostalo právní pomoci. Zákon nestanoví, jak má žalobkyně prokazovat, že jí advokáti odmítli poskytnout právní službu. Může to prokazovat jakýmkoliv způsobem.

VI. Posouzení věci soudem

18. Ve věci se konalo ústní jednání v souladu s § 49 s. ř. s.
19. Žalobkyně se na jednání nedostavila, svoji účast omluvila a požádala, aby soud jednal v její nepřítomnosti. Soud tak učinil postupem dle § 49 odst. 3 s. ř. s.
20. Žalovaná odkázala na svoji argumentaci a napadené rozhodnutí. Zdůraznil, že sama žalobkyně ve své argumentaci uvádí, že skutečnost, že ji advokáti odmítli poskytnout službu, mohla prokazovat všemi možnými způsoby. S tím žalovaná zcela souhlasí a nic jiného netvrdila ani v napadeném rozhodnutí. Problémem nicméně je, že žalobkyně i přes tuto možnost neprokazovala uvedenou skutečnost žádným způsobem. Namítá-li

žalobkyně pochybení konkrétního advokáta, který jí byl určen v jiné věci, nejde o důvody, které by byly rozhodné pro projednávanou věc.

21. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.), jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti. Vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
22. Napadené rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno dne 30. 1. 2023. Žalobkyně podala blanketní žalobu poslední den lhůty, tj. 30. 3. 2023, k místně nepřislušnému Krajskému soudu v Brně a současně požádala o osvobození od soudních poplatků.
23. Vzhledem k tomu, že žalobkyně spolu s žalobou požádala o osvobození od soudních poplatků, neběžela jí lhůta pro podání žaloby [§ 35 odst. 10 věta třetí s. ř. s. a rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu (dále také „NSS“) ze dne 29. 8. 2017, čj. 5 As 154/2016-62, č. 3632/2017 Sb. NSS]. Poté, co soud žalobkyni osvobodil od soudních poplatků, vyzval ji k doplnění žaloby, což žalobkyně učinila podáním z 21. 7. 2023, tedy poslední den lhůty.
24. Žaloba je tedy včasná a byla podána osobou k tomu oprávněnou.
25. Žaloba není důvodná.
26. Soud předně považuje za vhodné, aby předešel dalšímu nedorozumění mezi žalobkyní a žalovanou, objasnit jednu věc, na kterou si žalobkyně stěžovala ve své replice. Žalovaná sice opravdu v závěru svého vyjádření k žalobě uvedla, že žalobkyni „*stíhá důsledek spočívající v tom, že nevyčerpala všechny dostupné (vnitrostátní) právní prostředky nápravy (její nařikání proti Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2022, čj. 20Cdo 727/2022-123, které tak zůstává posledním rozhodnutím v daném řízení)*“, nicméně tím nezamýšlela žalobkyni jakkoliv urazit či znevažít. Sloveso *nařikati*, z něhož je podstatné jméno *nařikání* odvozeno, totiž vedle významu *sténat* či *bědovat* znamená též (byť již poněkud zastarale) *právně napadat*. Je zjevné, že žalovaná použila *nařikání* právě v tomto významu.
27. K věci samotné nejprve soud uvádí, že se nemohl zabývat žalobkyninými námitkami o kvalitě zastupování jí určeným advokátem v řízení sp. zn. IV. ÚS 1800/22. To totiž není předmětem nyní projednávané věci. Napadené rozhodnutí bylo vydáno v řízení o žalobkynině žádosti o určení advokáta, a tak soud může posuzovat pouze to, zda bylo toto rozhodnutí vydáno v souladu se zákonem, resp. v případě žalobkyně, zda neurčení advokáta bylo oprávněné. Žalobkyně však musí předeštit konkrétní důvody tvrzené nezákonnosti napadeného rozhodnutí, není na soudu, aby za ni důvody nezákonnosti správního rozhodnutí domýšlel (viz rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 24. 8. 2010, čj. 4 As 3/2008-78 č. 2162/2011 Sb. NSS, bod 32).
28. Nejprve se soud zabýval obecnou námitkou nicotnosti napadeného rozhodnutí, přičemž došel k závěru, že takovou vadou netrpí.
29. Nicotné je takové rozhodnutí, které trpí tak závažnými a nezhojitelnými vadami, že není schopno vyvolat zamýšlené právní účinky a fakticky ani právně neexistuje. Nicotné je rozhodnutí např. pro absolutní nedostatek pravomoci, absolutní nepřislušnost rozhodujícího správního orgánu, zásadní nedostatky projevu vůle vykonavatele veřejné správy či nedostatek právního podkladu k vydání rozhodnutí atd. (srov. § 77 odst. 1 s. ř. a např. rozsudek NSS ze dne 17. 2. 2020, čj. 8 Ads 194/2019-27, č. 3994/2020 Sb. NSS, bod

17, či rozsudek NSS ze dne 24. 10. 2023, čj. 6 As 215/2022-54, bod 13 a 14). Žádné takové vady z napadeného rozhodnutí nevyplývají a žalobkyně ani žádný jiný důvod neuvedla.

30. Dále mohl soud přistoupit k projednání námitek žalobkyně týkající se splnění podmínek pro určení advokáta podle zákona o advokacii. Nutno předeslat, že tento zákon v § 18 odst. 2 a § 18c odst. 1, 2, 3 a 5 upravuje hned několik kumulativních podmínek pro určení advokáta žalovanou. Obecně obsahuje-li zákon několik podmínek, které musí být splněny současně (kumulativně), pak logicky nesplnění pouze jediné z nich nemůže být vykompenzováno splněním podmínek ostatních.
31. Žalovaná svůj závěr o neurčení advokáta postavila na dvou samostatných důvodech (neprokázání odmítnutí zastoupení dvěma advokáty a zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva). Platí, že každý z těchto důvodů by sám o sobě postačil k tomu, aby žalovaná advokáta žalobkyni neurčila (viz rozsudky NSS ze dne 28. 7. 2021, čj. 8 As 138/2021–30, bod 14, a ze dne 21. 12. 2023, čj. 2 As 155/2023-48, bod 10). Ani žaloba nemůže být úspěšná, pokud alespoň jeden z uvedených důvodů pro neurčení advokáta byl oprávněným (viz obdobně ve vztahu ke kasační stížnosti rozsudek NSS ze dne 31. 1. 2024, čj. 8 As 132/2022-71).
32. Žalobkyně z dvou výše uvedených důvodů zpochybnila pouze jeden důvod, a to neprokázání odmítnutí zastoupení dvěma advokáty. Důvod v § 18c odst. 5 zákona o advokacii žalobkyně nezpochybnila, jde tedy o důvod mezi stranami nesporný, a už jen z tohoto důvodu nemohl soud žalobě vyhovět.
33. Soud se přesto zabýval námitkou týkající se neprokázání odmítnutí zastoupení dvěma advokáty. Žalobkyně nepopírá, že by odmítnutí neprokázala, jen namítá, že ani nemohla, jelikož žádný předpis nepřikazuje advokátům, aby nějaké potvrzení o odmítnutí poskytnutí služeb vydávali. Tato námitka je nedůvodná.
34. Podle § 18c odst. 3 zákona o advokacii nejde-li o poskytnutí právní služby na náklady státu podle § 23 odst. 3, je žadatel povinen v žádosti podle odstavce 2 doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.
35. K tomu soud uvádí, že „doložit“ v právním slova smyslu znamená přiložit doklad, prokázat něco dokladem, dosvědčit, podepřít určitou skutečnost. Požaduje-li zákon o advokacii doložení skutečnosti, že advokát odmítl poskytnout právní službu, znamená to, že nestačí, pokud žadatel označí advokáta, který mu měl odmítnout poskytnutí konkrétní právní služby. Takové tvrzení totiž nenahrazuje předložení důkazu o této skutečnosti a nemůže samo o sobě stačit k jejímu doložení. Ostatně i NSS setrvale tvrdí, že břemeno prokázání splnění podmínek pro vyhovění žádosti spočívá na žadateli (viz rozsudek NSS ze dne 29. 2. 2024, čj. 7 As 217/2023-28, bod 18 a judikatura tam citovaná).
36. V obecné rovině jistě nelze klást žalobkyni k tíži, pokud jí oslovení advokáti nevydali potvrzení o odmítnutí poskytnutí právní služby. Bylo ovšem na ní, aby buď předložila jiný důkaz o tom, že ji advokáti odmítli (neformální vyjádření, zamítavá odpověď e-mailem, nereagování na e-mail s poptávkou právní služby, svědectví třetí osoby apod.), nebo ve smyslu rozsudku NSS čj. 2 As 17/2019-49 tvrdila a doložila mimořádné okolnosti, pro které nemohla dodat žádný důkaz o odmítnutí poskytnutí právní služby. Žalobkyně ve své replice uvádí řečnickou otázku, zda si snad má hovory s advokáty nahrávat. K tomu soud uvádí, že ani tento postup není za splnění zákonných podmínek vyloučen. Zvuková

nahrávka, ze níž by plynulo, že advokát žalobkyni odmítl poskytnout právní sužbu by tuto skutečnost jistě prokazovala, přičemž z § 88 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, plyne, že *svolení není třeba, pokud se podobizna nebo zvukový či obrazový záznam pořídí nebo použije k výkonu nebo ochraně jiných práv nebo právem chráněných zájmů jiných osob*.

37. Soud uzavírá, že bylo na žalobkyni, aby uvěřitelným způsobem prokázala, že ji jmenování advokáti skutečně odmítli. To se jí nepovedlo. Z pouhého uvedení jmen nelze postavit na jisto, že vůbec o poskytnutí právní pomoci opravdu žádala, resp. zda vůbec advokáti měli možnost projevit určitým způsobem vůli ohledně poskytnutí právní služby či nikoli.
38. Nutno dodat, že žalovaná ani nebyla povinna vyzývat žalobkyni k odstranění vad žádosti, jelikož § 55a zákona o advokacii vylučuje pro řízení dle § 18c zákona o advokacii použití § 45 odst. 2 správního řádu, tedy povinnost správního orgánu vyzvat žadatele k odstranění vad žádosti.

VII. Závěr a náklady řízení

39. Soud neshledal žalobu důvodnou, a proto ji zamítl postupem podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
40. Pro úplnost soud uvádí, že podle § 78 odst. 1 s. ř. s. může v případě důvodnosti žaloby napadené správní rozhodnutí jen zrušit, nemůže ho však změnit, nebo dokonce nahradit rozhodnutím vlastním, jak žalobkyně požadovala. Vzhledem k zamítnutí žaloby však nebylo třeba o tomto návrhu samostatně rozhodovat.
41. O nákladech řízení rozhodl soud výrokem II. podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaná byla ve věci plně úspěšná, avšak nevznikly jí žádné náklady řízení nad rámec běžného výkonu úřední činnosti.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Shodu s prvopisem potvrzuje X.

Praha 9. dubna 2024

Mgr. Marek Bedřich v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje X.